

ט - אקטיביזם - החובה לפעול

מהו אקטיביזם? איך הוא נראה? איך אנחנו יכולים להיות אקטיביסטים?

חלק א'

מטרה: נכיר את המושג אקטיביזם

1. לצאת מאזור הנוחות - נחלק לכל חניך דף טיוטה ונבקש ממנו להיעמד עליו. נגדיר את הדף כאזור הנוחות שלנו, המקום הנוח שלי בחיים שאני לא צריך להתאמץ או להתעמת. נקריא כל מיני סיטואציות ונבקש מכל אחד לבחור כיצד הוא מגיב לסיטואציה: האם הוא נשאר אדיש, מתמודד (לומד, מתעניין, אכפתי) או מתעמת (יוצא לפעול כנגד זה). אדיש נשאר לעמוד, מתמודד מוציא רגל מהדף, מתעמת יוצא מאזור הנוחות ונעמד מחוץ לדף.

סיטואציות:

- במושב שלך לקחו לנוער את המועדון בטענה שהם לא יודעים לשמור עליו.
- במועצה שלך החליטו לבטל את כל ההסעות למפעלי תנועה
- בבית הספר שלך לא עורכים יותר שיעורי חברה כי יש חומר לימודי שצריך להספיק.
- בתנועה שלך החליטו לצאת ממועצה מסוימת כי היא ממוקמת רחוק מדי ביחס למטה התנועה.
- בחברה שלך נשים מקבלות פחות כסף מגברים
- בחברה שלך יש יותר משליש ילדים עניים
- במדינה שלך אזרחים ערבים מופלים לרעה

דיון:

- באילו מקומות אנחנו יוצאים למעשה?
- איפה יותר קל לנו לפעול?
- מדוע יש לאנשים צורך להתעמת או להתמודד עם מציאות גם כשהיא לא תמיד קשורה אליהם?

2. הכרת המושג 'אקטיביזם' - נקריא ונסביר ביחד את ההגדרות של אקטיביזם.

אקטיביזם – שיטה התובעת להגיב באופן נמרץ ובפעולות של ממש למצבים חברתיים, כלכליים או מדיניים. שיטת "קום ועשה!"
אקטיביסט – הדוגל בשיטת אקטיביזם, התובע יזמה לפעולות של ממש, מתנגד לשיטת "שב ואל תעשה". (מילון אבן שושן)

אקטיביזם (אנגלית: Activism) מורכב ממאמצים לקידום, עיכוב או הכוונה של שינויים ומצבים חברתיים, פוליטיים, כלכליים או סביבתיים על ידי נקיטת עמדה ופעולה פומבית. אקטיביזם יכול להתבטא על ידי פעולות יומיומיות המשקפות אמונה מסוימת, או על ידי מספר פעולות קיצוניות.

דיון:

- מה ההבדל בין שתי ההגדרות?
- לאיזו הגדרה אתם מתחברים יותר?
- אילו דוגמאות אתם מכירים לאקטיביזם?

חלק ב'

מטרה: כביר צורות שונות של האקטיביזם ונשאל מה ההבדל בין הבעת דעה לבין אקטיביזם ("אקטיביסט מקלדת")

1. 99 דרכים לאקטיביזם - נפזר בחדר כרטיסיות קטנות עם דרכים שונות לאקטיביזם. נבקש מהקבוצה למיין את הדרכים לשלוש קטגוריות: (בנספחים)
אקטיביזם לגיטימי, אקטיביזם לא לגיטימי, לא ממש אקטיביזם.
לאחר שסיימו למיין, נשאל:
 - מה הופך מעשה אקטיביסטי ללא לגיטימי לדעתכם?
 - מה משותף לכל המעשים האקטיביסטים שקבעתם כלגיטימיים?
 - מה מופיע בעמודה של 'לא ממש אקטיביזם' למה?
 - האם לדעתכם אקטיביזם זה לכתוב פוסט בפייסבוק?
 - האם לעשות לו לייק או שיתוף זה אקטיביזם?

חלק ג'

מטרה: נחשף לדוגמאות של אקטיביזם ישראלי ונחשוב איפה אנחנו יכולים להיות אקטיביסטים

2. אקטיביזם כחול לבן - נפזר בחדר כתבות על אקטיביסטים ואקטיביסטיות ישראלים (בנספחים) אבל כדאי לחפש עוד על מנת שהדוגמאות יהיו אקטואליות, נבקש מהחניכים להסתובב בחדר, לקרוא על את הכתבות ולהיעמד ליד המעשה האקטיביסטי שהם הכי התחברו אליו.
לאחר שכולם בחרו, נעשה סבב ונבקש לדעת למה הם נעמדו דווקא שם.

דיון:

- האם הייתם רוצים להצטרף למעשה האקטיביסטי הזה?
 - האם אתם חושבים שבתור טרומפים יש לכם מקום באקטיביזם כזה?
 - האם אפשר להיות אקטיביסטים בכיתה ט'?
3. בניית דמות האקטיביסט התנועתי - נחלק את הקבוצה ל-2-3 קבוצות קטנות (תלוי בגודל הקבוצה, אפשר לעשות את זה גם ביחד), נתן לכל קבוצה פלקט וחומרי יצירה ונבקש מהם ליצור את 'האקטיביסט/ית התנועתי/ת':
בן כמה הוא? מה תכונות האופי שצריכות להיות לו? מה הכלים שלו לפעול? במה הוא נלחם? איפה הוא משפיע? את מי הוא מגייס? באיזה מרחב הוא עובד?

לאחר שסיימו, נציג את הדמויות ונשאל לסיכום:

- האם הדמות שלכם יכולה להיות אמיתית?
- האם היא יכולה להיות אתם?
- איפה אתם דומים לה?
- מה הייתם רוצים לקחת ממנה?
- מה המקום שהייתם רוצים שהאקטיביזם יתפוס בחיים שלכם?
- באיזה מרחבים הייתם רוצים לפעול?



שורה תחתונה - הבסיס הערכי של האקטיביזם הוא ערבות הדדית. אם נרצה ליצור חברה שמבוססת על ערבות הדדית בה כל אחד מאיתנו דואג גם לשאר - עלינו לפעול לשם כך ולשנות את המצב הקיים!

להיות אקטיביסט זו הבחירה הקשה. היא דורשת מאיתנו מאמצים, זמן ומשאבים. אבל בלעדי כל האקטיביסטים שפועלים בשבילנו היום ופעלו לאורך ההיסטוריה - העולם שלנו היה נראה הרבה פחות טוב.

נספחים:

לנאום במקום ציבורי
לשלוח מכתב מחאה או תמיכה
לפרסם הודעה מטעם ארגון (אמיתי או דמיוני)
להודיע על כוונתך להגיש תלונה
להחתים עצמות
להשתמש בסיסמאות, קריקטורות וסמלים
להציב שלטים ולתלות פוסטרים
לחלק דפי מידע
להפיץ עיתונים וכתבי עת
לנגן מוסיקה ולשיר שירים
לארגן משלחת
לחלק פרסים מצחיקים
להפעיל שדולה
לערוך משמרת מחאה
לקיים בחירות דמה
להשתין או לחרבן על סמלים
ללבוש בגדים עם סיסמאות וסמלים
להתפלל או לעשות מדיטציה
לשלוח חפצים סמליים
למחות באמצעות עירום
להרוס רכוש של עצמך



לקשור או לנעול את עצמך
להחליף שם
לעשות תנועות ידיים גסות
ללבוש תחפושות
לצחוק על פקידים ואישי ציבור
לבצע תעלולים משעשעים
לעשות תיאטרון רחוב
לחגוג מסיבות רחוב
לערוך מסע אופניים
לקיים מצעד
לצאת בצורה הפגנתית
לערוך לוויית דמה
לארגן אספת מחאה או תמיכה
הסתגפות
צום
לשבות רעב
להפנות את הגב
נידוי חברתי
חוסר מעש (מצוות אל תעשה)
להטמין פצצת סירחון
להפריע לאירועים
להחרים אירועים
שביתת תלמידים או עובדים
לפרוש ממוסדות וגופים
להישאר בבית
"להבריז" מהעבודה



היעלמות קולקטיבית
להגר לארץ אחרת
להשתתף בחרם צרכנים
ליותר על עיטורים ופרסים
גרפטי
אי-תשלום דמי שכירות
סירוב להשכיר
להתמסל
לשקר
לחשוף זהות של שוטרים סמויים
להיעצר
למשוך את הכסף מהבנק
למכור מניות
לסרב לשלם קנסות, מסים או חובות
לסרב לקבל הכנסות ורווחים
"שביתה איטלקית" (פעולה איטית)
להתפטר
להחרים את הבחירות
לסרב לסייע לגורמי אכיפה
לסרב לקבל סיוע
להתיישב במקום ולא לזוז
להתחבא
לאמץ זהות בדויה
אי-ציות לחוק
לעקוף מחסומים
לערוך שינויים במסמכים רשמיים (זיוף פוליטי)



ליצור במכון עומס במשרדים ומוקדי שירות
לישון במקומות ציבוריים
להדליק נרות במקומות ציבוריים
להפליץ במקומות ציבוריים
להשתין במקומות ציבוריים
לעשות אהבה במקומות ציבוריים
לסרב להתגייס
לסרב פקודה
לסרב לשתף פעולה עם גופים ממשלתיים
להוריד רינגטון של שיר מחאה לסלולרי
שומר מסך מחאתי למחשב
"התעלפות" קבוצתית
עמידה בדממה קבוצתית (כמו בזמן צפירה, אבל בלי צפירה)
להדריך ולחנך על המחאה
שיתוף קבצים מוגנים בזכויות יוצרים
שימוש בתוכנות קוד פתוח
להיכנס לצ'אט עם ניק מחאה
לפרסם פוסט מחאה
לעשות קעקוע מחאתי
לצבוע את השיער בצבע סמלי
סחר חליפין
לערוך רשימה שחורה
לצעוק
לשתוק
לבכות
לעודד פעולות מחאה לא אלימות